

V Bruseli 30. júna 2026  
(OR. en)

11345/26

ESE 2

### SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

---

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

---

Č. dok. Kom.: COM(2026) 325 final

---

Predmet: SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE  
Výročná správa za rok 2025: Dvadsaťročná správa o vykonávaní pomoci EÚ podľa nariadenia Rady (ES) č. 389/2006 z 27. februára 2006, ktorým sa vytvára nástroj finančnej podpory na stimulovanie hospodárskeho rozvoja komunity tureckých Cyperčanov

---

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 325 final.

Príloha: COM(2026) 325 final



V Bruseli 30. 6. 2026  
COM(2026) 325 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE**

**Výročná správa za rok 2025: Dvadsaťročná správa o vykonávaní pomoci EÚ podľa nariadenia Rady (ES) č. 389/2006 z 27. februára 2006, ktorým sa vytvára nástroj finančnej podpory na stimulovanie hospodárskeho rozvoja komunity tureckých Cyperčanov**

## SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

### Výročná správa za rok 2025: Dvadsaťročná správa o vykonávaní pomoci EÚ podľa nariadenia Rady (ES) č. 389/2006 z 27. februára 2006, ktorým sa vytvára nástroj finančnej podpory na stimulovanie hospodárskeho rozvoja komunity tureckých Cyperčanov

#### 1. Úvod

Nariadenie Rady (ES) č. 389/2006<sup>1</sup> (ďalej len „nariadenie o pomoci“) tvorí základ pre poskytovanie pomoci určenej komunite tureckých Cyperčanov a vyžaduje sa v ňom predkladať výročných správ Európskemu parlamentu a Rade. Cieľom programu pomoci pre komunitu tureckých Cyperčanov je uľahčiť znovuzjednotenie Cypru prostredníctvom podpory hospodárskeho rozvoja tejto komunity s osobitným dôrazom na: i) hospodársku integráciu ostrova; ii) zlepšenie kontaktov a budovanie mostov medzi oboma spoločenstvami a EÚ a iii) prípravu na vykonávanie *acquis* EÚ po vyriešení cyperského problému.

#### 2. PROGRAMOVANIE POMOCI

Od roku 2006 do konca roku 2025 bolo na operácie podľa nariadenia o pomoci naprogramovaných 760 670 469,93 milióna EUR. V septembri 2025 bola na ročný akčný program na rok 2025 viazaná suma 33 721 307,00 EUR<sup>2</sup>. Viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027 zabezpečil celkovým rozpočtom 240 miliónov EUR viacročné financovanie programu. Program pomoci má naďalej výnimočný a prechodný charakter. Jeho cieľom je pripraviť a uľahčiť úplné uplatňovanie *acquis* po vyriešení cyperského problému v oblastiach Cyperskej republiky, v ktorých vláda Cyperskej republiky nevykonáva účinnú kontrolu.

V prípade komplexného riešenia cyperského problému Rada jednomyselne rozhodne na základe návrhu Komisie o nevyhnutných úpravách nariadenia o pomoci. Okrem toho sa v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093<sup>3</sup> stanovuje revízia viacročného finančného rámca v prípade znovuzjednotenia.

#### 3. VYKONÁVACIE MECHANIZMY

Program pomoci sa realizuje v tých oblastiach Cyperskej republiky, v ktorých vláda Cyperskej republiky nevykonáva účinnú kontrolu (ďalej len „oblasti, ktoré nie sú pod kontrolou vlády“) a v ktorých je uplatňovanie *acquis* dočasne pozastavené v zmysle protokolu č. 10 aktu o pristúpení. Pomoc sa realizuje v rámci priameho a nepriameho riadenia.

Komisia pokračuje vo vykonávaní programu pomoci v špecifickom politickom, právnom a diplomatickom kontexte. Poskytnutie pomoci podľa nariadenia o pomoci

---

<sup>1</sup> Nariadenie Rady (ES) č. 389/2006 z 27. februára 2006, ktorým sa vytvára nástroj finančnej podpory na stimulovanie hospodárskeho rozvoja komunity cyperských Turkov a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2667/2000 o Európskej agentúre pre obnovu (Ú. v. EÚ L 65, 7.3.2006, s. 5).

<sup>2</sup> Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 11. septembra 2025 o prijatí akčného programu pre komunitu tureckých Cyperčanov na rok 2025 [C(2025) 6117] – [Rozhodnutie o programe pomoci na rok 2025 – Európska komisia](#).

<sup>3</sup> Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11).

neznamená uznanie akéhokoľvek iného orgánu v daných oblastiach, v ktorých vláda Cyperskej republiky nevykonáva účinnú kontrolu. Pri realizácii programu sú potrebné *ad hoc* úpravy, pri ktorých sa dodržiavajú zásady správneho finančného riadenia. V tejto súvislosti sa používajú tieto nástroje: i) podrobné monitorovanie zmlúv a cielená podpora pre príjemcov; ii) revidované platobné podmienky a iii) opatrný prístup k využívaniu bankových záruk. Pomoc zahŕňa nemalú sumu grantovej podpory, čo si vyžaduje riadenie náročné na zdroje.

V prípade znovuzjednotenia a nadobudnutia platnosti komplexného urovnania sa zruší pozastavenie uplatňovania *acquis* podľa protokolu č. 10. Z tohto dôvodu a s cieľom uľahčiť realizáciu projektov financovaných prostredníctvom programu pomoci sa musí komunita tureckých Cyperčanov postupne zosúladiť s *acquis*.

Komisia vybrané projekty realizuje prostredníctvom kancelárie na poskytovanie podpory programom EÚ v Nikózii v oblastiach, ktoré nie sú pod kontrolou vlády. Zastúpenie Komisie na Cypre takisto usporadúva zasadnutia, semináre a tlačové konferencie a komunikuje s cyperskou verejnosťou vo všetkých častiach ostrova o témach, ktoré súvisia aj s programom pomoci. Okrem toho informačné stredisko Infopoint EÚ, financované v rámci programu pomoci, vykonáva celý rad činností týkajúcich sa komunikácie a zviditeľňovania, poskytuje informácie o politikách, prioritách a akciách EÚ na podporu komunity tureckých Cyperčanov a propaguje európsku kultúru.

#### **4. VYKONÁVANIE POČAS SLEDOVANÉHO OBDOBIA**

##### **4.1. Všeobecný prehľad**

Komisia naďalej vykonáva nariadenie o pomoci s hlavným cieľom podporiť znovuzjednotenie.

Počas sledovaného obdobia Komisia naďalej poskytovala podporu kľúčovým iniciatívam. Patria medzi ne: i) štipendijný program EÚ pre komunitu tureckých Cyperčanov; ii) program na podporu mieru a vzdelávania pre študentov stredných škôl v United World Colleges; iii) podpora opatrení na budovanie dôvery pod záštitou príslušných vedúcich predstaviteľov oboch komunít, ako je Výbor pre nezvestné osoby na Cypre, Technický výbor pre kultúrne dedičstvo a technické výbory oboch komunít, a iv) iniciatívy na podporu a umožnenie obchodu cez demarkačnú líniu.

Podpora sociálno-hospodárskeho rozvoja komunity zostáva základným prvkom programu.

Prispôsobená pomoc sa poskytla na zlepšenie noriem v kľúčových hospodárskych odvetviach prostredníctvom projektov zameraných na súkromný sektor a potravinárske podniky. Vynaložilo sa značné úsilie na zlepšenie zdravia zvierat a bezpečnosti potravín v komunite tureckých Cyperčanov, čo je prospešné pre celý ostrov a EÚ.

Komisia pokračovala v poskytovaní podpory komunite tureckých Cyperčanov pri plnení noriem EÚ stanovených v opatreniach, ktoré prijala v roku 2021, pričom zaregistrovala chránené označenie pôvodu (CHOP) „Χαλλούμι“ („Halloumi“/„Hellim“) a stanovila podmienky obchodovania s týmto výrobkom cez demarkačnú líniu. Komisia okrem toho aj naďalej organizovala činnosť neformálnej

pracovnej skupiny pre „Halloumi“/„Hellim“, ktorý spojil zainteresované strany z oboch cyperských komunít.

V roku 2025 sa začali realizovať významné infraštruktúrne projekty financované EÚ. Patrili k nim: i) rozšírenie lineárneho parku Pedieos/Kanlıdere do severnej časti Cypru; ii) rozšírenie miesta prechodu Agios Dometios/Metehan; iii) inštalácia fotovoltických panelov v čističke odpadových vôd Mia Milia/Haspolat; iv) výmena kanalizačných potrubí patriacich do „Trunk 1“ a v) polozenie vratných rozvodov pre upravovanú vodu.

Stále existujú značné nedostatky, pokiaľ ide o schopnosť prijímateľov účinne vykonávať *acquis* po úplnom vyriešení. Komunita tureckých Cyperčanov však naďalej dosahovala značný pokrok v zosúladovaní s *acquis* vo viacerých oblastiach, ako sú bezpečnosť výrobkov, boj proti praniu špinavých peňazí, vzdelávanie, štatistika a životné prostredie, a prejavovala neustály záujem o prácu v ďalších odvetviach a oblastiach.

Ku koncu roka sa v rámci programu pomoci realizovalo 102 zmlúv.

## 4.2. Pokrok podľa cieľov

Celkovým cieľom programu pomoci je uľahčiť znovuzjednotenie Cypru prostredníctvom podpory hospodárskeho rozvoja komunity tureckých Cyperčanov. Osobitný dôraz sa kladie na: i) hospodársku integráciu ostrova; ii) zlepšenie kontaktov medzi oboma spoločenstvami a EÚ a iii) prípravu na *acquis*.

Činnosti vykonané v roku 2025 sú opísané ďalej pre jednotlivé ciele nariadenia o pomoci.

### 4.2.1. Cieľ 1: Podpora sociálneho a hospodárskeho rozvoja

Komisia naďalej presadzovala a podporovala hospodársku integráciu a rozvoj komunity tureckých Cyperčanov. Posilnila svoj dlhodobý záväzok zvyšovať konkurencieschopnosť a inovácie súkromného sektora tureckých Cyperčanov, pričom uznala malé a stredné podniky za základ miestnej hospodárskej činnosti. Od začiatku programu pomoci EÚ poskytla viac ako 2 554 grantov v celkovej výške viac ako 27 miliónov EUR na rozvoj súkromného sektora.

V roku 2024 Komisia spustila novú iniciatívu na podporu inovácií a zvýšenej konkurencieschopnosti podnikov vo vlastníctve tureckých Cyperčanov. Odvetdy program *eunite*, ktorý sa realizuje v spolupráci s Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, poskytol granty v celkovej výške takmer 2 milióny EUR 45 spoločnostiam, ktoré obchodujú alebo chcú obchodovať cez demarkačnú líniu, a umožnil im tak zosúladiť sa s normami EÚ. Okrem grantovej pomoci sa v rámci programu *eunite* uskutočnilo 14 školení vrátane seminárov o predpisoch EÚ týkajúcich sa bezpečnosti výrobkov a potravín, na ktorých sa zúčastnilo 338 účastníkov, ako aj 13 podujatí, na ktorých sa 356 účastníkov stretlo s mentormi, kolegami a odborníkmi. 32 podnikov získalo podporu pri vypracovaní prispôsobených plánov inovácií a 16 podnikateľov získalo individuálne poradenstvo. K spolupráci medzi komunitami ďalej prispela súťaž Startups4Peace 2025, pričom 10 startupov (4 gréckych Cyperčanov a 6 tureckých Cyperčanov) využilo mentoring, bootcampy a počiatočné financovanie. Podpora podnikov tureckých Cyperčanov bola doplnená širším úsilím o zavedenie miestnych právnych textov o bezpečnosti

výrobných v súlade s normami EÚ a systému dohľadu nad trhom a kontrol založených na riziku pre miestne vyrábaný tovar v komunite tureckých Cyperčanov.

Komisia takisto pokračovala v partnerstve so Svetovou bankou s cieľom podporiť hospodársku konvergenciu na Cypre. Svetová banka poskytovala makroekonomické správy, pričom podporovala obchodné a podnikateľské prostredie a vylepšené štatistiky. V roku 2025 boli vypracované dve kľúčové hodnotiace správy o kvalitnej infraštruktúre v komunite tureckých Cyperčanov a o pracovnej mobilite, ktoré budú dokončené v roku 2026 spolu s plánmi vykonávania. Trvalé investície EÚ do hospodárskeho rozvoja a konvergenzie pomáhajú transformovať podnikateľské prostredie a jednotlivé podniky a vytvárajú základy pre dynamickejšiu a odolnejšiu súkromný sektor tureckých Cyperčanov, ktorý spĺňa normy EÚ a je pripravený využiť príležitosti jednotného trhu EÚ.

V roku 2025 sa naďalej uplatňoval systém CHOP EÚ pre výrobok Halloumi/Hellim v oboch komunitách. Po úplnom zavedení má potenciál priniesť značné hospodárske prínosy aj pre výrobcov Halloumi/Hellim z radov tureckých Cyperčanov. Do roku 2025 získali osvedčenie o CHOP 4 výrobcovia a 24 poľnohospodárskych podnikov z radov tureckých Cyperčanov. Začiatok inšpekcií zdravia zvierat a bezpečnosti potravín v oblastiach nekontrolovaných vládou sa výrazne oneskoril v dôsledku toho, že delegovanie právomocí na Bureau Veritas sa odložilo o viac ako rok do konca marca 2026. To malo negatívny vplyv na účasť zainteresovaných strán z radov tureckých Cyperčanov v systéme CHOP a na schopnosť monitorovať zdravotný stav zvierat v komunite tureckých Cyperčanov. Počas celého roka Komisia spolupracovala s orgánmi Cyperskej republiky na riešení týchto oneskorení.

Dosiahol sa pokrok v dlhodobom úsilí o posilnenie riadenia bezpečnosti potravín a zdravia zvierat, poľnohospodárstva a rozvoja vidieka v komunite tureckých Cyperčanov v súlade s EÚ. V roku 2025 bol spustený vôbec prvý program chovu oviec a kôz a poľnohospodársky vedomostný a inovačný systém (AKIS) v komunite tureckých Cyperčanov priniesol nové príležitosti do tohto kľúčového hospodárskeho odvetvia. Dlhodobá pomoc EÚ pomohla komunite tureckých Cyperčanov rýchlo zaviesť núdzové opatrenia v reakcii na vypuknutie slintačky a krivačky v decembri 2025. Vzhľadom na závažnosť ochorenia a jeho hospodárske dôsledky na celom ostrove je dlhodobá podpora EÚ pre tento sektor naďalej prioritou.

V roku 2025 Komisia pokračovala v podpore sektora vzdelávania so zameraním na odborné vzdelávanie a prípravu (OVP) a odbornú prípravu učiteľov. Začal sa nový projekt technickej pomoci s cieľom vytvoriť tieto systémy v školách poskytujúcich odborné vzdelávanie: systém na zabezpečenie kvality, systém na udelenie kreditov a systém na akreditáciu. Nadväzuje na predchádzajúcu významnú prácu v oblasti reformy odborného vzdelávania a prípravy a tvorby učebných osnov. Projekt s názvom „Zlepšovanie vyučovania a učenia sa prostredníctvom mechanizmu kontinuálneho profesijného rozvoja a kontroly“, ktorý sa skončil v roku 2025, mal pozitívny vplyv na modernizáciu a decentralizáciu vzdelávania učiteľov v komunite. Hlavným výsledkom projektu bolo vytvorenie viac ako 100 modulov v štyroch kľúčových oblastiach: efektívna výučba a učenie, inkluzívne vzdelávanie, bezpečné školy a vedenie v oblasti vzdelávania. Projekt sa v súčasnosti realizuje, pretrvávajú však problémy spôsobené nedostatočne vypracovaným právnym rámcom, ako napríklad chýbajúca definícia úlohy školiteľa učiteľov, ktorý je zodpovedný za odbornú prípravu učiteľov o nových moduloch. Úsilie o riešenie tohto právneho

problému zostáva v tomto sektore prioritou a podpora sa poskytuje prostredníctvom nástroja technickej pomoci a výmeny informácií (TAIEX).

V roku 2025 Komisia naďalej poskytovala podporu na posilnenie obchodu cez demarkačnú líniu. Napriek tomuto úsiliu sa obchod cez demarkačnú líniu v roku 2025 znížil o 5 % na 14,4 milióna EUR, najmä v dôsledku zvýšenia cien v komunite tureckých Cyperčanov. V priebehu roka nebolo povolené obchodovať cez demarkačnú líniu so žiadnymi novými spracovanými potravinami neživočíšneho pôvodu. Podnikateľská komunita prejavila veľkú ochotu zlepšiť dodržiavanie noriem EÚ. Dôkazom toho bol narastajúci počet otázok adresovaných jednotnému kontaktnému miestu EÚ (EU OSS) pre obchod cez demarkačnú líniu, ktoré poskytuje vedomosti, podporu a príležitosti na vytváranie sietí pre podniky a obchodníkov, ktorí majú záujem o obchod cez demarkačnú líniu alebo sa na ňom podieľajú. Od začiatku iniciatívy v roku 2023 poskytlo EU OSS individualizovanú podporu viac ako 100 obchodníkom.

#### 4.2.2. *Cieľ 2: Rozvoj a reštrukturalizácia infraštruktúry*

Od roku 2006 sa na zlepšenie infraštruktúry v komunite tureckých Cyperčanov poskytli značné finančné prostriedky EÚ. V roku 2025 bolo nainštalovaných ďalších 153 kilometrov kanalizačných potrubí, ktoré nahradili poškodené septiky, ktoré by mohli kontaminovať podzemné vody. Novšie investície zahŕňali vodohospodárske systémy a siete odpadových vôd, opatrenia energetickej efektívnosti a systémy na meranie kvality ovzdušia a hluku. Začali sa realizovať rovnako dôležité projekty infraštruktúry v oboch komunitách, ako napríklad rozšírenie miest prechodu Agios Dometios/Metehan a obnova lineárneho parku pri rieke Pedieos/Kanlidere.

Štrukturálne problémy súvisiace s prevádzkovaním skládky v komunite tureckých Cyperčanov pretrvávali a v roku 2025 sa stali akútnejšími. Nedochádzalo k systematickej náprave nevyhovujúcej prevádzky a riadenia skládky, čo viedlo k tomu, že skládka bola takmer úplne plná a ohrozovala udržateľnosť celkového odpadového hospodárstva v komunite tureckých Cyperčanov.

V záujme zlepšenia a ochrany životného prostredia Komisia naďalej podporovala komunitu tureckých Cyperčanov dokončením renovácie miestnej siete na monitorovanie kvality ovzdušia a vody. Okrem toho Komisia financovala posúdenie koncentrácie ťažkých kovov v pôde, podzemnej vode a plodinách na planine Morphou. Tieto činnosti majú zásadný význam pre zlepšenie schopnosti miestnych orgánov monitorovať, hodnotiť a podporovať ochranu prírodných zdrojov a zároveň minimalizovať riziká pre ľudské zdravie a biodiverzitu.

V rámci Rozvojového programu Organizácie Spojených národov (United Nations Development Programme, ďalej len „UNDP“) sa pokračovalo vo vykonávaní nástroja miestnej infraštruktúry EÚ (ďalej len „nástroj LIF“) prostredníctvom platných dohôd s Komisiou o príspevku v celkovej výške viac ako 37 miliónov EUR. Z nástroja LIF sa podporuje príprava a realizácia základných investícií do infraštruktúry, ako napr.: i) zlepšenie kanalizačného systému v oblasti Mandres/Hamitköy; ii) inštalácia vodných nádrží, čerpacích systémov a solárnych panelov v Lefka/Lefke; iii) poskytovanie športových zariadení a vybavenia vo viacerých školách a iv) výstavba prijímacej stanice septikov pre čistiareň odpadových vôd Mia Milia/Haspolat.

#### 4.2.3. *Cieľ 3: Podpora uzmierenia, opatrenia na budovanie dôvery a podpora občianskej spoločnosti*

Príležitosti pre dialóg medzi oboma komunitami, zmierenie a budovanie dôvery sa naďalej poskytovali prostredníctvom iniciatívy na budovanie dôvery pod záštitou OSN. Patrí sem Výbor pre nezvestné osoby na Cypre (ďalej len „výbor CMP“) a technické výbory oboch komunít, ako aj práca Cyperského fóra pre dialóg, organizácií občianskej spoločnosti a štipendijný program ponúkaný v spolupráci s United World Colleges (UWC).

V roku 2025 vyčlenila EÚ na výbor CMP 2,6 milióna EUR, vďaka čomu sa zachovala stabilná úroveň podpory od roku 2006 a významne sa tak prispelo k budovaniu mieru. Celkový príspevok EÚ na výbor CMP tak dosiahol 41,1 milióna EUR. Tieto finančné prostriedky predstavujú približne 80 % celkového prevádzkového rozpočtu výboru CMP a pokrývajú kritické laboratórne a terénne činnosti. Do konca roka 2025 výbor CMP exhumoval 1 714 pozostatkov a identifikoval 1 063 z 2 002 nezvestných osôb, ktoré vyšetruje. Postupom času sú však výskumy a vykopávky v rámci výboru CMP čoraz zložitejšie a vyžadujú si trvalé financovanie.

Program pomoci naďalej podporoval 13 technických výborov (orgány oboch komunít zriadené pod záštitou OSN), ktoré fungujú pod priamym vedením vodcov oboch komunít. Tieto výbory plnia dvojaký mandát: uľahčujú politické rokovania a zároveň podporujú praktickú spoluprácu s cieľom zlepšiť každodenný život oboch komunít.

Technický výbor pre kultúrne dedičstvo (ďalej len „výbor TCCH“) získava finančné prostriedky z EÚ nepretržite od roku 2011. V rámci tejto finančnej podpory sa podporilo zmierenie a spolupráca medzi komunitami prostredníctvom ochrany kultúrne významných miest vrátane náboženských pamiatok a cintorínov. Do konca roka 2025 získal výbor TCCH z finančných prostriedkov EÚ približne 32,5 milióna EUR, čo umožnilo zachovanie, štrukturálne posilnenie, fyzickú ochranu alebo obnovu viac ako 200 pamiatok po celom ostrove. Na podporu záujmu verejnosti sa v rámci programu vytvorila digitálna platforma pre virtuálne prehliadky pamiatok a zaviedla iniciatíva „Heritage Youth Ambassadors“, ktorej cieľom je zapojiť mladých Cyperčanov do ochrany a propagácie ich kultúrneho dedičstva.

Z programu pomoci sa poskytla cieleňá pomoc aj zvyšným 12 technickým výborom prostredníctvom špecializovaného podporného nástroja. V rokoch 2023 až 2025 využilo osem výborov jeden milión EUR na financovanie rôznorodých iniciatív, od technickej spolupráce v politických otázkach (napr. kontrola škodcov) až po osvetové podujatia (napr. výstava fotografií oboch komunít). Vplyv týchto výborov bol obmedzený nepriaznivou politickou klímou a prevádzkovými obmedzeniami, ale význam ich ďalšej existencie ako platformy spolupráce naďalej pretrváva.

V roku 2025 sa v rámci programu udelili štipendiá ďalším 9 študentom z radov gréckych Cyperčanov a 9 študentom z radov tureckých Cyperčanov, ktorí sa tak mohli zapísať na United World Colleges (UWC). Od svojho vzniku program podporil 82 vynikajúcich mladých Cyperčanov, ktorí absolvovali dvojročný program medzinárodnej maturity, ktorého cieľom je zjednotiť jednotlivcov v úsilí o mier a udržateľnú budúcnosť.

Štipendijnú iniciatívu dopĺňali aktivity zamerané na zapojenie mládeže a krátke kurzy na Cypre, ktoré do konca roka 2025 oslovili viac ako 450 mladých ľudí. Vďaka tomuto úsiliu boli účastníci schopní presadzovať pozitívne spoločenské zmeny vo svojich komunitách.

Podpora občianskej spoločnosti pokračovala aj v roku 2025. Projekty Občiansky priestor a Tím grantovej podpory boli úspešne ukončené a v decembri 2025 sa začal

realizovať nadväzujúci projekt na zlúčenie týchto služieb s rozpočtom 2,3 milióna EUR. Počas nasledujúcich dva a pol roka bude modernizovaný Občiansky priestor naďalej poskytovať technickú pomoc organizáciám občianskej spoločnosti na budovanie ich kapacít vrátane riadenia a využívania fondov EÚ. Medzi jeho ciele patrí podpora priaznivého prostredia pre rozvoj občianskej spoločnosti a podpora vytvárania sietí a spoločných akcií s organizáciami gréckych Cyperčanov a organizáciami občianskej spoločnosti v EÚ (ďalej len „OOS“). S podporou EÚ miestne OOS úspešne dokončili projekty zamerané napríklad na práva sexuálnych menších a podporu zamestnávania ľudí so zdravotným postihnutím a bývalých odsúdených osôb. Komisia takisto uľahčila spoluprácu medzi OOS gréckych Cyperčanov a OOS tureckých Cyperčanov v oblastiach porušovania ľudských práv, boja proti obchodovaniu s ľuďmi, kultúry, mládeže a zapojenia sa do sociálnych aktivít.

V rámci deviateho grantového programu „Cyperská občianska spoločnosť v akcii“ bolo udelených 16 grantov v celkovej výške 2,22 milióna EUR. Vybrané projekty pokrývajú dôležité oblasti vrátane: i) ochrany životného prostredia a udržateľného rozvoja; ii) zmierenia; iii) budovania dôvery a iv) podpory účasti občianskej spoločnosti na procese riešenia konfliktu. Ďalšie kľúčové projekty sa venujú posilneniu postavenia žien a podpore obetí rodovo motivovaného násillia, obhajobe práv mládeže, právam v oblasti zdravia, právam zvierat a vytváraniu priaznivého prostredia pre OOS.

V roku 2025 pokračovalo vo svojej činnosti Cyperské fórum pre dialóg, ktoré združuje politické strany, odbory, podnikateľské, profesijné a zamestnávateľské združenia a OOS z oboch komúnit, a to s finančnou podporou EÚ. Fórum zorganizovalo niekoľko stretnutí svojej politickej pracovnej skupiny, ktorú tvoria politici z väčšiny strán oboch komúnit. Na týchto stretnutiach skupina diskutovala s osobitným vyslancom EÚ pre Cyprus Johannesom Hahnom. Pracovná skupina fóra pre oblasť práce vydala Sprievodcu trhom práce, trojjazyčný voľne prístupný zdroj, v ktorom sú zhrnuté kľúčové štatistické údaje o zamestnanosti a hospodárstve z oboch komúnit na ostrove. Platforma pre ľudské práva financovaná EÚ okrem toho pokračovala vo vykonávaní činností zameraných na rodovú rovnosť, boj proti obchodovaniu s ľuďmi, práva utečencov, práva LGBTI+ osôb a slobodu združovania, prejavu a tlače.

#### 4.2.4. *Cieľ 4: Priblíženie komunity tureckých Cyperčanov k EÚ*

Partnerom Komisie pri vykonávaní štipendijného programu EÚ pre komunitu tureckých Cyperčanov je od roku 2022 Goetheho inštitút. V akademickom roku 2024/2025 bolo študentom z radov tureckých Cyperčanov udelených celkovo 142 štipendií na štúdium v niektorom z členských štátov EÚ. Okrem toho bola vypracovaná stratégia pre absolventov s cieľom umožniť absolventom nadviazať kontakty, zapojiť sa a využiť svoje zručnosti a príležitosti, ako aj zvýšiť počet absolventov, ktorí sa vracajú do komunity tureckých Cyperčanov ako profesionáli.

Od roku 2007 bolo študentom poskytnutých 2 418 štipendií, ktoré pokrývali viac ako 100 univerzít a 23 krajín EÚ. Týmto štipendiami sa podporujú: i) študenti počas prvého ročníka bakalárskeho štúdia; ii) študenti magisterského alebo doktorandského štúdia a iii) výskumní pracovníci a odborníci pri ďalšom rozvoji ich jazykových a odborných zručností v členských štátoch EÚ.

Stredisko Infopoint EÚ spravuje kancelária na poskytovanie podpory programom EÚ. V roku 2025 stredisko dosiahlo prostredníctvom svojich online aj offline aktivít vysokú úroveň viditeľnosti a zvýšilo povedomie o vplyve programu pomoci a úlohe

EÚ v procese riešenia konfliktu. V rámci strediska Infopoint EÚ a ďalších projektov financovaných EÚ sa v roku 2025 zorganizovalo viac ako 350 komunikačných činností a činností na zviditeľnenie vrátane osláv Dňa Európy oboma komunitami, ktoré prilákali približne 5 000 osôb. Počas tohto obdobia bolo vytvorených približne 30 prehľadov, brožúr a audiovizuálnych materiálov. Na základe tejto silnej angažovanosti sa prejavuje zrejmy a rastúci záujem komunity o ďalšie informačné podujatia a informačné aktivity týkajúce sa EÚ v nadchádzajúcom období. V tomto záujme je zohľadnený pretrvávajúci dopyt verejnosti z radov tureckých Cyperčanov po dostupných, spoľahlivých a včasných informáciách o EÚ a jej podpore.

#### 4.2.5. *Ciele 5 a 6: Príprava komunity tureckých Cyperčanov na zavedenie a vykonávanie *acquis**

Pri vykonávaní cieľov 5 a 6 nariadenia o pomoci sa využíva nástroj technickej pomoci a výmeny informácií (ďalej len „TAIEX“). Pomáha komunite tureckých Cyperčanov pripraviť sa na vykonávanie *acquis* po zrušení pozastavenia jeho uplatňovania po nadobudnutí účinnosti komplexného riešenia konfliktu pre Cyprus.

Nástroj TAIEX zostáva dôležitým nástrojom na dosiahnutie cieľov programu pomoci a na podporu obchodu cez demarkačnú líniu. Činnosti v rámci nástroja TAIEX sa uskutočnili v 13 sektoroch *acquis* EÚ s cieľom priblížiť komunitu tureckých Cyperčanov k normám a postupom EÚ. Celkovo sa uskutočnilo 81 misií expertov a jeden seminár. Okrem toho sa pokračovalo v úsilí o zlepšenie databázy všetkých právnych textov navrhnutých s podporou nástroja TAIEX a zabezpečenie vysokej kvality prekladov a tlmočenia v komunite tureckých Cyperčanov.

Podpora obchodu cez demarkačnú líniu [na základe nariadenia Rady (ES) č. 866/2004] zostala oblasťou činnosti v rámci nástroja TAIEX, ktorá je najaktívnejšia a najnáročnejšia na zdroje. Nezávislí experti poverení Komisiou vykonávali pravidelné fyto-sanitárne kontroly čerstvého ovocia a zeleniny, rastlinných produktov, zemiakov, medu a rybárskych plavidiel s cieľom zabezpečiť dodržiavanie noriem EÚ pre obchodované potravinárske výrobky. V apríli 2024 vydalo Ministerstvo zdravotníctva Cyperskej republiky obehník, ktorým sa povoľuje obchodovanie cez demarkačnú líniu s ďalšími šiestimi kategóriami spracovaných potravín, konkrétne s kávou, limonádou, mrazenou zeleninou, mrazenými zemiakmi, potravinami nakladanými v octe a sušenými jutovými listami. Počet povolených spracovaných potravín neživočíšneho pôvodu sa tak zvýšil na 14. Experti v rámci nástroja TAIEX zabezpečili dodržiavanie noriem a kvality na úrovni EÚ prostredníctvom kontrol súladu v zariadeniach na spracovanie potravín v oblastiach, ktoré nie sú pod kontrolou vlády.

### 4.3. **Finančné plnenie (zmluvy a platby)**

#### 4.3.1. *Uzatváranie zmlúv*

Komisia v roku 2025 podpísala právne záväzky vo výške 29,2 milióna EUR.

#### 4.3.2. *Platby*

Platby v roku 2025 dosiahli celkovú sumu 38,5 milióna EUR (v roku 2024 išlo o 40,4 milióna EUR).

### 4.4. **Monitorovanie**

Komisia má priamu zodpovednosť za realizáciu väčšiny projektov (priame riadenie). Miera monitorovania zo strany útvarov Komisie je veľmi vysoká, pričom zahŕňa

pravidelné kontakty s dodávateľmi, neohlásené kontroly, stretnutia na mieste projektov a zasadnutia riadiacich výborov, ako aj spoluprácu s miestnymi koordinátormi financovania EÚ. Podporný tím pre granty naďalej poskytoval technickú pomoc na podporu Komisie pri monitorovaní plnenia zmlúv o grante a zároveň pomáhal príjemcom grantov pri uplatňovaní pravidiel EÚ týkajúcich sa vykonávania zmlúv o grante, a to aj v prípade pravidiel sekundárneho verejného obstarávania.

Komisia takisto realizuje niekoľko zmlúv prostredníctvom nepriameho riadenia. Implementujúce orgány, napríklad UNDP, Svetová banka, Goetheho inštitút a GIZ, podávajú správy Komisii v súlade s príslušnými dohodami o príspevkoch a správe. Komisia je úzko zapojená do každodenného monitorovania týchto aktivít.

#### **4.5. Audit a kontroly**

Audity projektov financovaných v rámci programu pomoci, ktoré vykonal Európsky dvor audítorov v roku 2025, nepriniesli žiadne zistenia. Útvar Komisie pre vnútorný audit v roku 2025 nevykonal audit žiadnych projektov v rámci programu pomoci.

#### **4.6. Hodnotenie**

V roku 2022 bolo uverejnené nezávislé hodnotenie programu pomoci týkajúce sa rokov 2013 – 2018. Výsledky tohto hodnotenia boli uspokojivé. V hodnotení sa dospelo k záveru, že program je naďalej relevantný a že jeho vplyv je pozitívny. Potvrdila sa pridaná hodnota EÚ a uznalo sa, že program predstavuje nástroj na udržanie vyhladky na znovuzjednotenie. Takisto sa poukázalo na všeobecnú súdržnosť a účinnosť programu. V hodnotení sa zároveň zdôraznilo, že len samotný program pomoci nebude stačiť na dosiahnutie znovuzjednotenia Cypru, za ktoré sú stále zodpovedné obidve cyperské komunity.

V januári 2026 sa začalo hodnotenie programu pomoci na obdobie rokov 2019 – 2024. Výsledok hodnotenia sa očakáva v roku 2027.

#### **4.7. Informácie, publicita a viditeľnosť**

Celkovo sa v roku 2025 zorganizovalo viac ako 350 aktivít na zviditeľnenie a komunikáciu s cieľom prezentovať príspevok EÚ k rozvoju komunity tureckých Cyperčanov a procesu vyriešenia cyperskej otázky.

#### **4.8. Konzultácie s vládou Cyperskej republiky**

Uskutočnili sa pravidelné stretnutia so zástupcami vlády Cyperskej republiky. Komisia sa aj naďalej spolieha na spoluprácu vlády v oblasti overovania vlastníckych práv a uľahčenia práce technických výborov spoločných pre obe komunity. Komisia sa takisto pravidelne stretáva s Ministerstvom zahraničných vecí a Stálym zastúpením Cyperskej republiky pri EÚ.

### **5. ZÁVERY**

Komisia v súlade s cieľmi nariadenia o pomoci naďalej poskytuje pomoc na uľahčenie znovuzjednotenia Cypru stimulovaním sociálneho a hospodárskeho rozvoja komunity tureckých Cyperčanov a jej približovaním k Európskej únii.

V roku 2025 sa pomoc naďalej zameriavala na oblasti, ktoré vykazujú problémy z hľadiska súladu s *acquis* v budúcnosti, pričom sa zároveň zabezpečilo, že sa vznikajúce potreby budú účinne a včasne riešiť.

Dôraz na relevantnosť, zrelosť a udržateľnosť projektov a zodpovednosť za ne priniesol pozitívne výsledky a bude naďalej usmerňovať diskusie o budúcich programoch. Úsilie bude pokračovať aj v dosahovaní väčšieho a dlhodobejšieho vplyvu na prioritné oblasti prostredníctvom strategických opatrení. Komisia je pripravená poskytnúť podľa potreby zdroje na podporu rokovaní o vyriešení cyperskej otázky vedených pod záštitou OSN a ďalšieho vývoja v súvislosti s týmto procesom, a to aj v rámci programu pomoci.